

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 15.09.2018
Kabul Tarihi / Date Accepted : 15.02.2019
Yayın Tarihi / Date Published : 11.03.2019

<https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.43815-460207>

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖZELİNDE MESLEKİ EĞİTİME YÖNELİK ALGILARIN İNCELENMESİ

Ümit DEMİR¹

ÖZ

Bu çalışmada Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL) 12. sınıf öğrencilerinin meslek yüksekokulu (MYO) algılarının ve bu okulları tercih durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma 2017-2018 eğitim öğretim yılının birinci döneminde Çanakkale ilinde merkez ilçede yer almakta olan 5 MTAL'nde yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini bu 5 okulda öğrenimlerine devam etmekte olan toplam 428 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan Mesleki ve Teknik Eğitime Yönelik Algı ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık için yapılan analizde ölçeğin tümü için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.82 olarak hesaplanmıştır. Araştırma betimsel nitelikli tarama modelinde yürütülmüştür. Çalışmadan elde edilen veriler Mann Whitney U-testi ve Kruskal-Wallis testi ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre öğrenciler birçok bilgi eksiklikleri bulunmasına rağmen MYO'larına yönelik olumlu algılar taşımaktadırlar. Öğrenciler mesleki eğitime yönelik tanıtım ve yönlendirme çalışmalarının yetersizliğini ve mesleki eğitime gerekli önemin verilmediğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin mesleki teknik eğitime yönelik algıları akraba MYO mezun durumu ve mesleki eğitim ve ilinde yer alan MYO ve alanlarını tanıma bilgi düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki teknik eğitim, mesleki eğitim algısı, meslek yüksekokulu

INVESTIGATION OF VOCATIONAL EDUCATION PERCEPTIONS IN THE PRIORITY OF VOCATIONAL COLLEGE

ABSTRACT

This study aimed at examining vocational and technical high school 12th-grade students' perception of vocational colleges and vocational education. The study was conducted in five vocational and technical high schools (VTHS) located in Çanakkale in the first semester of the 2017-2018 academic year. The research sample consisted of 428 students in these VTHS. The Perception Scale toward Vocational Technical Education (PStVTE) developed by the researcher was used for data collection. In the analyses that were made for internal consistency, Cronbach's alfa value was estimated as 0.82. The descriptive survey model was employed in the study. The data obtained in the study were analyzed via the Mann Whitney U-test and the Kruskal-Wallis test. According to the results of the study, students have positive perceptions of vocational colleges, although they have a lot of information deficiencies. As a result, the students stated that there is a lack of promotion and orientation works toward vocational education. Also, these students stated that sufficient important is not given to vocational education. The perceptions of the students regarding vocational and technical education differ statistically according to having relatives that graduated from a vocational college, recognition of vocational colleges and the fields in these colleges.

Keywords: Vocational education, the perception of vocational education, vocational college

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, umitedemir@comu.edu.tr , <https://orcid.org/0000-0003-4899-4895>

1.GİRİŞ

Geride bıraktığımız yüzyılın en belirgin özelliklerinden biri, hızlı ve sürekli bir değişim sürecine sahne olmasıdır. Sürekli olarak değişen teknolojik, sosyal, ekonomik ve siyasal yapılar; sadece yaşam tarzımızı ve standartlarımızı belli ölçüde değiştirmekle kalmayıp, yaşamımızı belirleyen meslek seçimini de karmaşık bir iş hâline getirmiştir. Bireylerin yaşamına ruh sağlıklarından toplumdaki statülerine kadar pek çok boyutta olumlu ya da olumsuz etkileri olan eğitim ve meslek seçiminin üzerinde önemle durulması gerekmektedir (Arslan ve Kılıç, 2000). Eğitimi sadece bir bilgi aktarımı olarak gören anlayış çok geride kalmıştır. Günümüzün eğitim anlayışı, eğitimin temel değişkenlerinden biri olan yönlendirme programlarını; bilim, teknoloji ve değer yargılarından oluşan değişkenler doğrultusunda düzenlemek ve geliştirmek zorunluluğunu gündeme taşımaktadır (Arslan ve Kılıç, 2000; Engin, 2005). Çünkü öğrenim süreci içinde öğrenciler ders, sosyal ve eğitsel çalışmalar, kurs, iş ve meslek seçimi gibi önemli kararlarını vermek durumunda kalırlar. Bu aşamalarda öğrencilerin etkili karar verebilmeleri, ancak, resmi ve özel yönlendirme etkinlikleriyle küçük yaşlardan itibaren bilgi ve farkındalıkları artırılarak sağlanabilir (Hepkul, 2007).

Bir kimsenin herhangi bir konuda doğru bir seçme işlemini yapabilmesi, ya da başka bir deyişle sağlıklı karar verebilmesi için, her şeyden önce, ne istediğini ve bunu elde edebilmek için ne gibi olanaklara sahip olduğunu bilmesi gerekir. Bu aşamada çeşitli seçenekleri göz önünde bulundurarak her birinin isteklerine ve koşullarına ne derece uygun olduğunu değerlendirerek karar verilmelidir (Kuzgun, 2000: 5). Her bireyin; ilgi, istek ve yeteneklerine uygun bir alan ve eğitim programı vardır. Bu anlayış bireysel potansiyelin çeşitli yönlerden birey ve toplum için en uygun şekilde geliştirilmesine yönelik olup, kalkınma, zenginleşme, daha fazla gelir, daha iyi iş sağlamayı amaçlamaktadır. Bu da çocukların ve gençlerin akademik başarıları, yetenekleri, ilgileri, kişilik özellikleri doğrultusunda çeşitli programlara yöneltilerek yetiştirilmeleriyle sağlanabilir. Bunun içindir ki, eğitim sisteminin önemli değişkenlerinden olan yönlendirme sürecinin birey ve toplum yaşamındaki önemi yadsınmaz (Arslan ve Kılıç, 2000).

Eğitim süreci boyunca okullarda yürütülen yönlendirme çalışmaları, eğitimsel yönlendirme ve mesleki yönlendirme olmak üzere iki gruba ayrılır. Eğitimsel sorunlarla ilgili olarak eğitim sisteminde bireylere götürülen yardım etkinlikleri eğitimsel yönlendirme olarak ifade edilmektedir. Bireye mesleksel tercihler yapmasında, bir meslek alanına yönelmesinde, bu meslek alanı içinde bir meslek seçmesinde ve mesleğe hazırlanmasında götürülecek etkinlikleri içeren yönlendirme çalışmalarına meslekî yönlendirme denilmektedir (Özoğlu, 1982). Eğitimsel yönlendirmenin temel ilkesi bireyi tanımak, onun kendisini tanımasına, yetenek, ilgi ve istekleri doğrultusunda başarıya ulaşmasına yardımcı olmaktır. Öğrencileri okul durumlarına ve eğitim programlarına yöneltilmede rehberlik uzmanının rolü ile ilgili olarak Özoğlu (1982) “Her öğrenciye ait önemli bilgileri toplamak ve bilmek, okuldaki veya okullardaki farklı eğitim programlarını ve özelliklerini bilmek, farklı eğitim programlarını ve dersleri öğrencilere etkili bir biçimde tanıtmak ve mümkünse bilgi aktarma yerine daha etkili ve öğrencilerin aktif olarak katılacakları yöntemleri kullanmak, ayrıca yeni öğrenciler için okuldaki diğer elemanlarla beraber bir yönlendirme ve duruma hazırlama programı hazırlamak ve yürütmek.” ifadelerini kullanmaktadır.

“Meslekî yönlendirme yalnız belli yaşlardaki öğrencilere belli yıllarda götürülen bir yardım olmamalıdır” (Arslan ve Kılıç, 2000) ilkesinden yola çıkılarak meslekî yönlendirme konusunda son yıllarda sıkça uygulanan mesleksel gelişme kavramı üzerinde durulmalıdır. Bu kavram, mesleğe yönelme, meslek seçimi, mesleğe giriş, mesleğe uyum, meslekte gelişme ve meslekte emekli oluşu kapsayan bir kavramdır. Bu açıdan ele alındığında meslekî yönlendirme okul sürecini aşan, bireyin kariyer gelişimini izleyen bir hizmet yelpazesi olarak algılanmalıdır (Arslan ve Kılıç, 2000).

Ülkemizdeki uygulamalara bakıldığında zaman yönlendirme, sadece bir rehberlik ve psikolojik danışmanlık faaliyeti olarak algılanmış ve okul rehberlik hizmetleri içinde yer almıştır. Bireyin ilgi ve yeteneklerini tanımasında önemli olan yönlendirme hizmetleri iyi uygulanamaması nedeniyle öğrenci yönlendirme etkinliklerinin öznesi değil, nesnesi durumundadır (Arslan ve Kılıç, 2000). Çünkü ortaokullarının sekizinci sınıfının ikinci yarısından itibaren yapılan yönlendirme hizmetleri, bir bakıma öğrencilerinin bu sınıftan sonra gidecekleri okulu tanıma hizmeti olarak sunulmaktadır (Arslan ve Kılıç, 2000; Gülcan ve Cengizhan, 2009). Sonuç olarak, öğrencilerin bireysel ve meslekî farkındalıklarını sağlayan bir rehberlik programı uygulaması oluşturulamamıştır. Böylece işin program boyutu ve yönlendirme faaliyetlerinin planlı bir şekilde uygulanmasını sağlayacak süreç tasarımı gerçekleştirilmemektedir (Çevik, 2006). Öğrenciler tercih yapacakları okulları ve okulların eğitsel amaçlarını tanımadan karar vermek zorunda kalmaktadırlar (Hepkul, 2014).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile Meslek Yüksekokulların (MYO) temel öğrenci kaynağı olan ve üniversite sınavı sonrası tercih sürecinde olacak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL) 12. öğrencilerin, MYO özelinde mesleki eğitime

yönelik algılarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında ayrıca öğrencilerin algı durumunu etkileyen etmenler de sorgulanmıştır. Bu kapsamda araştırma problem ve alt problemleri aşağıda listelenmiştir:

1- MTAL 12. sınıf öğrencilerinin MYO özelinde mesleki teknik eğitim hakkındaki bilgi düzeyleri ve görüşleri nelerdir?

- MYO’larda uygulanan eğitim sistemi hakkında bilgi düzeyleri nasıldır?
- MYO mezuniyeti sonrası lisans tamamlama olanakları hakkında bilgi düzeyleri nasıldır?
- MYO’lara yerleşmede sınavsız geçişin kaldırılması hakkındaki görüşleri nedir?
- İlinde yer alan meslek yüksekokulları ve bu okullarda yer alan alanlar hakkında bilgi düzeyleri nasıldır?
- Okulunda meslek yüksekokullarını tanıtmaya yönelik rehberlik ve tanıtım etkinliklerine yönelik görüşleri nelerdir?
- MYO’ların kendi okullarını ve alanlarını tanıtmada yeterlilik durumuna yönelik görüşleri nelerdir?

2- MTAL 12. sınıf öğrencilerinin MYO özelinde mesleki eğitime yönelik algıları nelerdir?

3- MTAL 12. sınıf öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik algıları kişisel özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?

- Mesleki eğitime yönelik algıları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- Mesleki eğitime yönelik algıları ailesinde ve çevresinde MYO mezunu bulunması durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Mesleki eğitime yönelik algıları ailesinde ve çevresinde meslek lisesi (MTAL) mezunu bulunması durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Mesleki eğitim algıları mesleki eğitim sistemi hakkında bilgi düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
- Mesleki eğitim algıları illerinde yer alan MYO’ların okul tanıtımındaki başarı düzeyi algılarına göre farklılık göstermekte midir?
- Mesleki eğitim algıları ilinde yer alan MYO’ların tanıtım ve rehberlik etkinlikleri düzenleme durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Mesleki eğitim algıları ilinde yer alan MYO’ları ve alanlar hakkında bilgi düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Genelde değişik önyargılardan dolayı mesleki eğitim göz ardı edilebilmekte veya son tercih olarak değerlendirmesi yapılabilmektedir. Mesleki eğitime önem verilmemesi Türkiye’de bugün yükseköğretim kapısında bekleyen öğrenci sayısı ve yükseköğretimi bitirdiği halde iş bulamayan binlerce genç için büyük bir sorunu oluşturmaktadır. Hâlbuki birçok alanda yetişmiş ara kademe insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sorunu çözmeye meslek yüksekokullarının etkili bir şekilde devreye sokulması gerekmektedir (Kaya, 2014). Ayrıca nüfusu 80 milyona yaklaşan Türkiye’nin, 2023 yılında dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisinden biri olmayı hedeflemektedir. Türkiye’de her yıl 1 milyondan daha fazla kişi işgücüne katılmaktadır. Bu durum çok büyük bir kitlenin eğitimden, özellikle mesleki ve teknik eğitimden geçirilmesi gereğini ortaya çıkarmaktadır (Ceylan ve Erbir, 2015). Rekabetin hızla arttığı günümüzde, ülkeler için katma değeri ve kârlılığı yüksek ürünlerin üretimi hayati bir öneme sahiptir. Katma değeri yüksek, ileri teknoloji ürünlerinin üretimi daha nitelikli, daha donanımlı insan gücünü gerektirmektedir. Fakat günümüzde MYO’lar ve meslek liseleri (MTAL) nitelikli ve ilgili alan eğitim almakta istekli öğrenci bulma konusunda sorunlar yaşayabilmektedir.

Meslek liselerine uygulanmaya başlayan negatif katsayı uygulamasından sonra teknik bilimlere kapasiteli öğrenciler, hem kendi hem de çevrelerinin yönlendirmeleriyle 4 yıllık fakülte kazanamam endişesiyle meslek liselerini tercih etmemişlerdir. Bu nedenle geçmişteki katsayı uygulamasından sonra meslek liseleri yerine, o dönemde fen liseleri, öğretmen liseleri, Anadolu liseleri, süper liseler ve hatta düz liseleri tercih edilmiştir. Bu durum etkisini günümüzde de devam ettirerek mesleki ve teknik Anadolu liseleri sadece diğer liselere gidemeyen analitik düşünce ve hesaplama konusunda kendilerini çok zayıf ve isteksiz hisseden öğrencilerin gittiği okul durumuna gelmiştir (Ceylan ve Erbir, 2015). İşte içinde bulunduğumuz zaman itibarıyla MYO’larda bu başlayan yanlış uygulamanın olumsuz etkilerini yaşamaya devam etmektedir. Teknik alt yapıları, analitik kabiliyetleri, düşünme ve çözüm üretme yetenekleri sınırlı öğrenciler tarafından tercih edilir duruma

gelmişlerdir. Şu an itibariyle öğrencilerin, MYO'larda verilmeye çalışılan teknik derslerde kullanılması gereken matematik, fizik gibi temel konulara hâkimiyetleri oldukça alt seviyededir (Ceylan, 2009). Bu tür durumlarla mesleki ve teknik eğitimin en önemli bileşenlerinden olan MYO'ları Türkiye'nin rekabet gücünün artırılması ve ekonomik büyümesinde kendilerinden beklenen katkıları ve beklentileri tam anlamıyla karşılayamamaktadırlar (Alkan ve diğer., 2014). Yaşanan olumsuz durum ve algılar nitelikli öğrencilerin bu mesleki eğitim kurumlarını tercih eder duruma nasıl getirilebilir sorusunu akla getirmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırma, mevcut durumu betimlemeye yönelik ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bağımsız değişkenleri öğrencilerin cinsiyet, yakın çevre ve ailesinde MYO/meslek lisesi mezuniyet durumu, mesleki eğitime yönelik bilgi düzeyleridir. Araştırmanın bağımlı değişkenleri ise öğrencilerin mesleki eğitime yönelik algılarıdır.

2.1. Örneklem

Uygulama Çanakkale ilinde 5 MTAL'nin 12. sınıfında öğrenimlerini sürdürmekte olan 428 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. 12. Sınıf öğrencileri mesleki eğitimi ve staj uygulamaları çok daha iyi bildikleri için örneklem olarak bu öğrenci grubu tercih edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet durumları incelendiği zaman (Tablo 1) %54,4'ü erkek, %45,6'sı kadındır.

Tablo 1.

Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	233	54,4
Kadın	195	45,6
Toplam	428	100,0

Öğrencilerin yakın çevresinde (çekirdek aile ve diğer akrabalar) MYO mezuniyetine sahip olma durumu incelendiği zaman (Tablo 2) öğrencilerin büyük çoğunluğunun yakın çevresinde MYO mezunu olmadığı (%77) görülmektedir.

Tablo 2.

Yakın Çevre Meslek Yüksekokulu Mezun Durumu

Mezun Durumu	f	%
Var	98	22,9
Yok	330	77,1
Toplam	428	100

Öğrencilerin yakın çevresinde (çekirdek aile ve diğer akrabalar) lise öğrenimi olarak MTAL veya meslek lisesi mezunu bulunma durumu incelendiği zaman (Tablo 3) öğrencilerin çoğunluğunun yakın çevresinde mesleki ve teknik okul (MTAL veya meslek lisesi) mezunu bulunmadığı (%56) görülmektedir.

Tablo 3.

Yakın Çevre Mesleki ve Teknik Okul Mezuniyet Durumu

Mezun Durumu	f	%
Var	188	43,9
Yok	240	56,1
Toplam	428	100

Uygulamanın gerçekleştirilmiş olduğu 5 merkez MTAL'nde öğrenim görmekte olan öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara göre dağılımları Tablo 4'te görülmektedir. Ölçek uygulamasına katılan öğrencilerin çoğunluğu Sağlık Hizmetleri (%14,3), Bilişim Teknolojileri (%12,1) ve Yiyecek İçecek Hizmetleri (%11) alanlarında öğrenim görmektedirler. Bazı alanlarda ise (Metal İşleri, Tesisat, Gıda Teknolojileri ve Pazarlama) öğrenci sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Tablo 4'teki bu veriler il merkezinde tercih edilen mesleki eğitim alanları hakkında bilgi sunmaktadır.

Tablo 4.*Öğrencilerin Öğrendikleri Alanlara Göre Dağılımları*

Mezun Durumu	f	%
Sağlık Hizmetleri	61	14,3
Bilişim Teknolojileri	52	12,1
Yiyecek İçecek Hizmetleri	47	11
Muhasebe ve Finansman	37	8,6
Elektrik Elektronik	35	8,2
İnşaat Teknolojileri	35	8,2
Konaklama ve Seyahat	26	6,1
Çocuk Gelişimi	24	5,6
Büro Yönetimi	23	5,4
Halkla İlişkiler	20	4,7
Makina Teknolojileri	18	4,2
Giyim Üretim Teknolojileri	13	3
Pazarlama ve Perakende	8	1,9
Gıda Teknolojisi	7	1,6
Motorlu Araçlar	7	1,6
Mobilya	6	1,4
Tesisat Teknolojisi	5	1,2
Metal İşleri	4	0,9
Toplam	428	100,0

2.2. Veri Toplama

Çanakkale ilinde farklı 5 MTAL’nde 12. sınıf seviyesinde 428 öğrenciye mesleki eğitim bilgi düzeyleri ve bunun mesleki ve teknik okul algısı ve tercihinin etkisini belirlemek amacıyla “Mesleki ve Teknik Okullara Yönelik Algı ve Tercih Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcının demografik (cinsiyet, mesleki eğitim mezun durumu) bilgileri belirlenmeye çalışılmıştır. İkinci bölümde ise 20 maddeden oluşan ve öğrencilerin MYO özelinde mesleki eğitim algılarını belirlemeye yönelik olarak geliştirilmiş 5’li likert ölçek yer almaktadır. Bu ölçek, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ölçek maddeleri oluşturulurken 40 MTAL öğrencisi ile birebir görüşme yapılarak ve meslek yüksekokulları ile ilgili olarak algıları ve bunu etkileyen etmenlere ilişkin açık uçlu sorular sorularak görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Daha sonra öğrencilerin belirttikleri durumlar maddelere dönüştürülerek ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach α güvenirlik katsayısı 0,816 olarak hesaplanmıştır. Toplam 20 madde bulunan ölçek, 5 faktörden (mesleki eğitime yönelik olumlu algılar [2, 14, 15, 17, 19 nolu maddeler], mesleki eğitimin yaşadığı sorunlara yönelik algılar [3, 7, 8, 10, 11, 16 nolu maddeler], MYO yönelik önyargılar ve algılar [6, 9, 12 nolu maddeler], mesleki eğitim iş ve yeterlilik algıları [4, 5, 18, 20 nolu maddeler], mesleki eğitimin önemine yönelik algılar [1 ve 13 nolu maddeler]) oluşmakta ve faktörler toplam varyansın %53.118’inü açıklamaktadır. Örneklem yeterliliğini ölçmek amacıyla uygulanan KMO testi sonucu 0,866 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte belirlenen 5 faktöre ait özdeğerler ve bunların varyans açıklama oranları Tablo 5’te verilmiştir. Ayrıca, araştırma kapsamında belirlenen 5 faktöre ait madde yükleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 5.*Ölçek Faktörlerinin Varyans Açıklama Oranları*

Faktörler	Özdeğer	% Varyans Açıklama	Kümülatif %
1	5,348	26,742	26,742
2	1,618	8,092	34,833
3	1,535	7,673	42,506
4	1,089	5,447	47,954
5	1,033	5,165	53,118

Tablo 6.
Ölçek Maddelerinin Faktör Yükleri

Madde İçeriği	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5
1. Meslek yüksekokullarının mezuniyet sonrası iş bulma konusunda kolaylık ve avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	,433	-,289	,155	,196	,214
2. Üniversite tercihlerinde mutlaka meslek yüksekokulu tercihi yapmayı düşünüyorum.	,604	-,085	,034	-,183	,317
3. İş bulma konusunda meslek yüksekokulu mezunlarına öncelik verilmesi gerektiğini düşünüyorum.	,554	,337	-,237	-,078	,268
4. Meslek yüksekokulları iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanlar yetiştirmektedir.	,645	,140	-,107	,235	,252
5. Meslek yüksekokullarının ile iş yeri açma konusunda yeterlilikleri arttırdığını düşünüyorum.	,612	-,023	,037	,367	,043
6. Meslek yüksekokulları mesleki eğitim konusunda başarılı olduğunu düşünmekteyim.	,644	,036	-,193	,183	,133
7. Meslek lisesi mezunlarına meslek yüksekokulunu kazanma konusunda yeterli puan desteğinin ve kolaylığın sağlanmadığını düşünüyorum.	,392	,565	-,265	-,112	-,209
8. Meslek yüksekokullarına gereken önem ve değerin verilmediğini düşünüyorum.	,304	,651	-,126	-,270	-,276
9. Meslek yüksekokullarının dikey geçiş sınavları ile lisans eğitimlerini tamamlamada daha avantajlı olduğunu düşünüyorum.	,441	-,090	,203	,247	-,019
10. Hiçbir üst öğrenime yerleşemezsem meslek yüksekokulunu tercih etmeyi düşünürüm.	,518	,131	,066	,081	,030
11. Meslek yüksekokulları akademik başarıları düşük öğrenciler tarafından tercih edildiğini düşünüyorum.	-,077	,359	,647	,132	-,203
12. Meslek yüksekokullarında derslerin çok kolay ve yüzeysel olduğunu düşünüyorum.	,022	,017	,799	-,210	-,060
13. Bir mesleki yeterliliğe sahip olmanın 4 yıllık lisans mezuniyetinden daha önemli olduğunu düşünüyorum.	,351	,189	,257	-,420	,435
14. Meslek yüksekokulları hakkında çok olumlu düşünceler taşımaktayım.	,630	-,284	,155	-,141	-,029
15. Meslek yüksekokullarının uygulamalı eğitim fırsatı ile birçok yeterlilikler ulaşmamı sağlayacaktır.	,629	-,092	-,027	-,067	-,227
16. Çevremdekiler meslek yüksekokullarına karşı çok fazla olumsuz düşünce sahiptirler.	-,017	,519	,334	,372	,223
17. Meslek yüksekokulu konusunda ailem ve yakın çevrem olumlu yönde desteklemektedir.	,613	-,256	,091	-,443	-,013
18. Mesleki eğitimin gelecekte öneminin daha da artacağını düşünmekteyim.	,621	-,094	,029	,107	-,154
19. Meslek Yüksekokullarının mesleki eğitimin geliştirilmesinde çok önemli bir yere sahip olduğunu düşünüyorum.	,724	-,061	-,010	-,052	-,257
20. Meslek Yüksekokullarında günümüz iş piyasasının ihtiyaç duyduğu alan ve sektörlerde eğitim verildiğini düşünüyorum.	,605	-,152	,055	,153	-,430

2.3. Verilerin Analizi

Araştırma, mevcut durumu betimlemeye yönelik betimsel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bağımsız değişkenleri MTAL 12. sınıf öğrencilerinin kişisel özellikleri (cinsiyet, aile bilgileri) ve bağımlı değişkenleri de lise tercih ve mesleki ve teknik okul algı durumlarıdır. Bu kapsamda verilerin analizinde verilerin normal dağılım sergilemediği için Mann Whitney U-Testi, Kruskal-Wallis Testi ve Ki-Kare istatistiki çözümleme yöntemleri kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2007). Öğrencilerin mesleki ve teknik okul algı ve tercih durumları incelenmesi, bu özelliklerin kişisel özelliklere göre farklılaşma durumu istatistik analiz programı olan SPSS 16.0 kullanılarak anlamlılık düzeyi .05 düzeyinde hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. MTAL 12. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki ve Teknik Okul Hakkında Bilgi Düzeyleri

a) MYO'larında Uygulanan Eğitim Sistemi Hakkında Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin meslek yüksekokullarında uygulanan eğitim sistemi hakkında bilgi düzeylerinin dağılımı Tablo 7'de verilmiştir. MTAL 12. öğrencilerinin MYO eğitim sistemi ile ilgili bilgi düzeyleri incelendiği zaman öğrencilerin sadece %12'sinin bilgi düzeyinin yüksek olduğunu belirttiği görülmektedir. MYO'ların en temel öğrenci kaynağı olan MTAL öğrencilerinin bu konuda yeterli düzeyde bilgi sahibi olmamaları bu konularda bilgilendirme çalışmalarının eksikliklerden kaynaklanabilir.

Tablo 7.

Öğrencilerin MYO'da Uygulanan Eğitim Sistemi Hakkında Bilgi Düzeylerine Göre Dağılımı

Bilgi Düzeyi	f	%
Çok Fazla	14	3,3
Fazla	38	8,9
Orta Düzeyde	213	49,8
Az	119	27,8
Bilgim Yok	44	10,3
Toplam	428	100,0

a) MYO Mezuniyeti Sonrası Lisans Tamamlama Olanakları Hakkında Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

MTAL 12. öğrencilerinin MYO mezuniyeti sonrası lisans tamamlama olanakları hakkında bilgi düzeylerinin dağılımı (Tablo 8) incelendiği zaman öğrencilerin sadece %7,2'sinin bilgi düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu da öğrencilerin MYO'ları hakkında bilgi eksikliklerinin ve yapılması gereken bilgilendirme çalışmalarının önemini ortaya çıkarılması açısından önemlidir.

Tablo 8.

Öğrencilerin MYO Mezuniyeti Sonrası Lisans Tamamlama Olanakları Hakkında Bilgi Düzeylerine Göre Dağılımı

Lisans Tamamlama Bilgisi	f	%
Çok Fazla	6	1,4
Fazla	25	5,8
Orta Düzeyde	185	43,2
Az	148	34,6
Bilgim Yok	64	15,0
Toplam	428	100,0

b) MYO'larına Yerleşmede Sınavsız Geçişin Kaldırılmasına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi

MTAL 12. öğrencilerinin MYO yerleşmede sınavsız geçişin kaldırılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı (Tablo 9) incelendiği zaman öğrencilerin sadece %13,8'inin sınavsız geçişin kaldırılmasını doğru bulduğu görülmektedir. Sınavsız geçişler öğrencilerin bu okullara yerleşmelerinde öncelik tanıyan bir sistemdi. Bu düzenleme ile bu olanağa sahip olmamaları bu konuda olumsuz düşüncelerinde etkili olmuş olabilir.

Tablo 9.

Öğrencilerin MYO Yerleşmede Sınavsız Geçişin Kaldırılmasına Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

Sınavsız Geçişin Kaldırılması	f	%
Doğru Buluyorum	59	13,8
Doğru Bulmuyorum	369	86,2
Toplam	428	100,0

c) MTAL Öğrencilerinin İllerinde Yer Alan MYO'ları ve Bu Okullarda Yer Alan Alanlar Hakkında Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin illerinde yer alan MYO'lar ve mesleki alanlar ile ilgili bilgi düzeylerinin dağılımı Tablo 10'da verilmiştir. Tablo 10 incelendiği zaman öğrencilerin sadece %10,3'ü illerinde yer alan MYO'ları ve alanlar hakkında üst seviyede bilgiye sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bu oran tanıtım çalışmalarının yeterliliği ve niteliği konusunda yaşanan eksikliklerden kaynaklanabilir.

Tablo 10.*Öğrencilerin İllerinde Yer Alan MYO ve Alanları Hakkında Bilgi Düzeyleri*

Okul ve Alan Bilgisi	f	%
Çok Fazla	6	1,4
Fazla	38	8,9
Orta Düzeyde	183	42,8
Az	133	31,1
Bilgim Yok	68	15,9
Toplam	428	100,0

d) Okulunda Meslek Yüksekokullarını Tanıtmaya Yönelik Rehberlik ve Tanıtım Etkinliklerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin okullarında gerçekleştirilen MYO tanıtımına yönelik rehberlik ve tanıtım çalışmalarının yeterliliğine ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 11’de verilmiştir. Tablo 11 incelendiği zaman öğrencilerin sadece %16,8’i okullarında MYO yönelik gerçekleştirilen tanıtım ve rehberlik çalışmalarını yeterli bulmaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bu çalışmaların yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Bu oran öğrencilerin MYO’ları ve bunların bünyesinde bulunan alanlar hakkında bilgi eksikliğinin nedenlerinden birisi olabilir.

Tablo 11.*Öğrencilerin Okullarında MYO’larını Tanıtmaya Yönelik Rehberlik ve Tanıtım Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı*

Okulda Tanıtım ve Rehberlik Çalışmaları	f	%
Yeterli	72	16,8
Yetersiz	356	83,2
Toplam	428	100,0

e) MTAL Öğrencilerinin MYO’ların Kendi Okullarını ve Alanlarını Tanıtmada Yeterlilik Durumuna Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin illerinde bulunan MYO’ların okullarının ve alanlarının tanıtımına yönelik çalışmalarda yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 12’de verilmiştir. Tablo 12 incelendiği zaman öğrencilerin sadece %30,1’i MYO’larının bu çalışmalarda yeterli olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bu çalışmalarda bu okulların yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Bu oran öğrencilerin MYO’ları ve bunların bünyesinde bulunan alanlar hakkında bilgi eksikliğinin bir diğer önemli sebebi olabilir.

Tablo 12.*Öğrencilerin MYO’larının Kendi Okullarını ve Alanlarını Tanıtmadaki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı*

Kendilerini Tanıtmada Yeterlilik Düzeyleri	f	%
Yeterli	129	30,1
Yetersiz	299	69,9
Toplam	428	100,0

3.2. MTAL Öğrencilerinin MYO Özelinde Mesleki Eğitime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin MYO özelinde mesleki eğitime yönelik geliştirilen algı ölçeğindeki maddelere ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 13’te görülmektedir.

Tablo 13.*Mesleki Eğitime Yönelik Algı Ölçeği Maddelerine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı*

Madde İçeriği	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne Katılıyorum Ne de katılmıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Meslek yüksekokullarının mezuniyet sonrası iş bulma konusunda kolaylık ve avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	43	10	69	16,1	117	27,3	127	29,7	72	16,8
Üniversite tercihlerinde mutlaka meslek yüksekokulu tercihi yapmayı düşünüyorum.	46	10,7	54	12,6	159	37,1	93	21,7	76	17,8

Tablo 13. devamı

Madde İçeriği	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne Katılıyorum Ne de katılmıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İş bulma konusunda meslek yüksekokulu mezunlarına öncelik verilmesi gerektiğini düşünüyorum.	30	7	29	6,8	58	3,6	110	25,7	201	47
Meslek yüksekokulları iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanlar yetiştirmektedir.	15	3,5	45	10,5	108	25,2	151	35,3	109	25,5
Meslek yüksekokullarının ile iş yeri açma konusunda yeterlilikleri arttırdığını düşünüyorum.	29	6,8	71	16,6	128	29,9	132	30,8	68	15,9
Meslek yüksekokulları mesleki eğitim konusunda başarılı olduğunu düşünmekteyim.	29	6,8	45	10,5	131	30,6	134	31,3	89	20,8
Meslek lisesi mezunlarına meslek yüksekokulunu kazanma konusunda yeterli puan desteğinin ve kolaylığın sağlanmadığını düşünüyorum.	29	6,8	31	7,2	70	16,4	93	21,7	205	47,9
Meslek yüksekokullarına gereken önem ve değerin verilmediğini düşünüyorum.	25	5,8	20	4,7	89	20,8	122	28,5	172	40,2
Meslek yüksekokullarının dikey geçiş sınavları ile lisans eğitimlerini tamamlamada daha avantajlı olduğunu düşünüyorum.	40	9,3	64	15	154	36	90	21	80	18,7
Hiçbir üst öğrenime yerleşmezsem mesleki yüksekokulunu tercih etmeyi düşünürüm.	40	9,3	49	11,4	101	23,6	143	33,4	95	22,2
Meslek yüksekokulları akademik başarıları düşük öğrenciler tarafından tercih edildiğini düşünüyorum.	63	14,7	101	23,6	99	23,1	88	20,6	77	18
Meslek yüksekokullarında derslerin çok kolay ve yüzeysel olduğunu düşünüyorum.	59	13,8	109	25,5	147	34,3	64	15	49	11,4
Bir mesleki yeterliliğe sahip olmanın 4 yıllık lisans mezuniyetinden daha önemli olduğunu düşünüyorum.	57	13,3	71	16,6	104	24,3	109	25,5	87	20,3
Meslek yüksekokulları hakkında çok olumlu düşünceler taşımaktayım.	47	11	74	17,3	159	37,1	100	23,4	48	11,2
Meslek yüksekokullarının uygulamalı eğitim fırsatı ile birçok yeterlilikler ulaşmamı sağlayacaktır.	29	6,8	49	11,4	124	29	143	33,4	83	19,4
Çevremdekiler meslek yüksekokullarına karşı çok fazla olumsuz düşünce sahiptirler.	49	11,4	97	22,7	86	20,1	97	22,7	99	23,1
Meslek yüksekokulu konusunda ailem ve yakın çevrem olumlu yönde desteklemektedir.	40	9,3	71	16,6	96	22,4	128	29,9	93	21,7
Mesleki eğitimin gelecekte öneminin daha da artacağını düşünmekteyim.	36	8,4	39	9,1	132	30,8	105	24,5	116	27,1
Meslek Yüksekokullarının mesleki eğitimin geliştirilmesinde çok önemli bir yere sahip olduğunu düşünüyorum.	22	5,1	47	11	108	25,2	142	33,2	109	25,5
Meslek Yüksekokullarında günümüz iş piyasasının ihtiyaç duyduğu alan ve sektörlerde eğitim verildiğini düşünüyorum.	28	6,5	57	13,3	119	27,8	122	28,5	102	23,8

MTAL öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik görüşleri Tablo 13'te incelendiği zaman; MYO'ların mezuniyet sonrası kendilerine iş bulma konusunda kolaylık ve avantaj sağlayacağını düşünenlerin oranı %46,5 olduğu görülmektedir. Fakat üniversite tercihlerinde MYO'larına yer vereceğini belirtenlerin oranı ise %39,5'tir. Bu oran öğrencilerin mesleki eğitimlerinden memnuniyet noktasında sorunlar yaşamalarından kaynaklanabilir. Ayrıca bu konu da kesin bir karara varmamış olanların oranı ise %37,1'dir. Bu oranda oldukça yüksek düzeydedir. İş bulma konusunda MYO mezunlarına öncelik verilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı %72,7'dir. MYO'ların iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanları yetiştirdiklerine yönelik görüş bildirenlerin oranı %60,8'dir. MYO eğitiminin kendilerine iş yeri açma konusunda yeterliliklerini artıracığını düşünenlerin oranı ise %46,7'dir. MYO'larının mesleki eğitim konusunda başarılı olduğunu düşünenlerin oranı 52,1'dir. MYO kazanma konusunda MTAL mezunlarına yeterli desteğin sağlanmadığını düşünenlerin oranı %69,6'dır. Sınavsız geçişin kaldırılmasının bu görüşün oluşmasında en büyük etmen olduğu düşünülmektedir. Öğrenciler benzer şekilde %68,7'si MYO'larına gereken önem ve değerin verilmediğini düşünmektedirler. Öğrencilerin %39,7'si MYO'ların dikey geçiş sınavı ile lisans tamamlamada avantajlı olduklarını düşünmektedir. Öğrencilerin %36'sı ise bu konuda herhangi bir olumlu ya da olumsuz görüş bildirmemişlerdir. Bu oran da yine öğrencilerin MYO'lar hakkında yeterli bilgi ve görüşlerinin olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğrencilerin %55,6'sı eğer hiçbir 4 yıllık eğitime yerleşemezse MYO tercih etmeyi düşünceğini belirtirken, %20,7'si hiçbir tercih yapmayı düşünmediğini belirtmiştir.

Öğrencilerin %38,6'sı MYO'ların akademik olarak başarısız öğrenciler tarafından tercih edildiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %23,1'i bu konuda kararsız bir yargıda bulunmuşlardır. Öğrencilerin %26,4'ü MYO'larda derslerin yüzeysel ve kolay olduğu yargısını belirtirken, %34,3'ü kararsız ve %39,3'ü derslerin yüzeysel ve kolay olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %45,8'i bir mesleğe sahip olmanın 4 yıllık lisans mezuniyetinden daha önemli olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin %29,9'u lisans eğitiminin daha önemli olduğunu düşünmektedirler. MYO'lar hakkında olumlu düşünceler taşıdıklarını belirtenlerin oranı sadece %34,6'dır. MYO'ların temel öğrenci kaynağı MTAL'leri olduğu düşünüldüğü zaman bu oran oldukça düşüktür. %37,1'i ise bu konuda olumlu ya da olumsuz bir yargı belirtmemişlerdir. MYO'larda uygulamalı eğitim fırsatı ile birçok yeterliliğe ulaşacağını düşünenlerin oranı %52,8'tir. MYO'larda günümüz iş piyasasının ihtiyaç duyduğu alan ve sektörlerde eğitim verildiğini düşünenlerin oranı %52,3'tür. Bu ihtiyaçlara yönelik eğitim verilmediğini düşünenlerin oranı ise %19,8'tir. MYO'nun mesleki eğitiminin geliştirilmesinde çok önemli bir yere sahip olduğunu düşünenlerin oranı %58,7'dir. Benzer şekilde mesleki eğitimin gelecekte öneminin daha da artacağını düşünenlerin oranı %51,6'dır. Olumsuz görüşün az olduğu düşünüldüğünde öğrenciler mesleki eğitimin genel olarak önemli olduğunu ve gelecekte öneminin artacağını düşünmektedirler. Sosyal çevresinde MYO'na karşı çok fazla olumsuz düşüncelere sahip olanların olduğunu belirtenlerin oranı %45,8'tir. Olumsuz düşünce olmadığını belirtenlerin oranı ise %25,9'tur. Ailesi ve yakın çevresi tarafından MYO tercih konusunda olumlu yönlendirildiğini belirtenlerin oranı %51,6'tır. Olumlu yönde desteklenmediğini belirtenlerin oranı ise %25,9'tur. Buna göre sosyal yaşam çevresinin MYO'larına karşı olumsuz yönlendirmelerine rağmen aile ve yakın çevre MYO tercih konusunda olumlu yönlendirmeler yapmaktadır.

Bu bölümde MTAL öğrencilerin MYO özelinde mesleki eğitime bakış açıları incelenmiştir. Öğrenciler, mesleki eğitimin günümüzdeki öneminin gelecekte artacağına dair olumlu görüşlere sahiptirler. MTAL öğrencileri, MYO tercih konusunda yeterince puan avantajı ile desteklenmediğini belirtmektedirler. Ayrıca MYO'larına yönelik çevresel olumsuz yargıların bulunduğu ama ailelerinin olumlu yönde desteklediğini belirtmişlerdir.

3.3. MTAL Öğrencilerinin MYO Özelinde Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Kişisel Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumunun İncelenmesi

a) MTAL 12. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumunun İncelenmesi

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik algılarının cinsiyete göre farklılaşma durumu Tablo 14'de verilmiştir. Tablo 14'de görüldüğü gibi, mesleki ve teknik liselere yönelik algıların cinsiyete göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($U=21150,5$, $p>0,05$). Kadın ve erkek öğrencilerin algı puanları birbirine yakın düzeydedir.

Tablo 14.

Öğrencilerin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumunun İncelenmesi

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Ortalamalar toplamı	U	p
Erkek	233	221,23	51545,50	21150,5	0,219
Kadın	195	206,46	40260,50		

$p<0,05$

b) *MTAL 12. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Ailesinde ve Çevresinde MYO Mezunu Bulunma Durumuna Göre Farklılaşma Durumunun İncelenmesi*

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin eğitime yönelik algıların ailesinde veya yakın çevresinde MYO mezunu bulunma durumuna göre farklılaşma durumu Tablo 15'te verilmiştir. Tablo 15'te görüldüğü gibi, mesleki eğitime yönelik algıların yakın çevre MYO mezunu bulunma durumuna göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmektedir ($U=14004$, $p<0.05$). Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında yakın çevresinde MYO mezunu bulunan öğrencilerin bulunmayan öğrencilere göre mesleki ve teknik okul algılarının daha olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 15.

Öğrencilerin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Ailesinde MYO Mezunu Bulunma Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Mann Whitney U-Testi Sonucu

Mezun Bulunma Durumu	N	Sıra ortalaması	Ortalamalar toplamı	U	p
Var	98	192,40	18855,00	14004	0,044
Yok	330	221,06	72951,00		

$p<0.05$

c) *MTAL 12. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Ailesinde ve Çevresinde Meslek Lisesi (MTAL) Mezunu Bulunma Durumuna Göre Farklılaşma Durumunun İncelenmesi*

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik algıların ailesinde veya yakın çevresinde meslek lisesi (MTAL) mezunu bulunma durumuna göre farklılaşma durumu Tablo 16'da verilmiştir. Tablo 16'da görüldüğü gibi, mesleki eğitime yönelik algıların yakın çevresinde meslek lisesi (MTAL) mezunu bulunma durumuna göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($U=14004$, $p>0.05$). Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında değerlerin birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 16.

Öğrencilerin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Ailesinde Meslek Lisesi (MTAL) Mezunu Bulunma Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Mann Whitney U-Testi Sonucu

Mezun Bulunma Durumu	N	Sıra ortalaması	Ortalamalar toplamı	U	p
Var	188	215,32	40480,00	22406	0.903
Yok	240	213,86	51326,00		

$p<0.05$

d) *MTAL 12. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Eğitim Sistemi Bilgi Düzeyine Göre Farklılaşma Durumunun İncelenmesi*

Tablo 17'de 12. sınıf öğrencilerinin mesleki ve teknik okul algılarının mesleki eğitim hakkındaki bilgi düzeylerine göre istatistiksel olarak farklılaşp farklılaşmadığını gösteren Kruskal-Wallis testi sonucu verilmiştir. Tablo 17'de görüldüğü gibi, öğrencilerin mesleki ve teknik okul algılarının mesleki eğitim sistemi hakkındaki bilgi düzeylerine göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmektedir [$X^2(4)=15.346$, $p<0.05$]. Sıra ortalaması değerleri incelendiği zaman anlamlı farkın ortaya çıkmasında eğitim sistemi hakkında bilgi düzeyi yüksek olanların sıra ortalamalarının diğer gruplara göre çok daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 17.

Öğrencilerin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Mesleki Eğitim Hakkındaki Bilgi Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösteren Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Eğitim Sistemi Bilgi Düzeyi	N	Sıra ortalaması	sd	X^2	P
Çok Fazla	14	302,75	4	15,346	0,004
Fazla	38	233,87			
Orta Düzeyde	213	223,04			
Az	119	187,11			
Bilgim Yok	44	202,42			

$p<0.05$

e) *MTAL 12. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Algılarının İllerinde Yer Alan MYO'ların Alan ve Okul Tanıtımındaki Başarı Düzeyi Algılarına Göre Farklılaşma Durumunun İncelenmesi*

MTAL 12. sınıf öğrencilerinin mesleki eğitime algılarının illerinde MYO'larının okul ve alan tanıtımındaki başarı düzeyi algısına göre farklılaşma durumu incelendiğinde (Tablo 18) mesleki eğitim algısının okul tanıtım başarı düzeyi algısına göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmektedir ($U= 15600.5$, $p<0.05$). Grupların sıra

ortalamaları dikkate alındığında MYO'ların okul tanıtımlarında başarılı olduğunu düşünenlerin mesleki eğitim algılarının daha yüksek ve olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 18.

Öğrencilerin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Okul Tanıtım Başarı Durumuna Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Gösteren Mann Whitney U-Testi Sonucu

Başarı Durumu	N	Sıra ortalaması	Ortalamalar toplamı	U	p
Başarılı	129	243,07	31355,50	15600.5	0.002
Başarısız	299	202,18	60450,50		

p<0.05

f) *MTAL 12. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Algılarının Okullarında İlnde Yer Alan MYO'ların Tanıtım ve Rehberlik Etkinliklerinin Düzenlenme Durumuna Göre Farklılaşımın İncelenmesi*

Tablo 19'da öğrencilerinin mesleki eğitim algılarının okullarında ilnde yer alan MYO'ların tanıtım ve rehberlik etkinliklerinin düzenlenme durumuna göre istatistiksel olarak farklılaşım farklılaşmadığını gösteren Kruskal-Wallis testi sonucu verilmiştir. Tablo 19'da görüldüğü gibi, öğrencilerin mesleki eğitim algılarının okullarında ilnde yer alan MYO'larının tanıtımına yönelik etkinliklerin yapıma durumuna göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı görülmektedir (U=12078.5, p>0.05). Sıra ortalamaları incelendiği zaman puan değerlerinin birbirlerine yakın değer aldığı ilgili tabloda görülmektedir.

Tablo 19.

Öğrencilerin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının Okullarında İlnde Yer Alan MYO'ların Tanıtım ve Rehberlik Etkinliklerinin Düzenlenme Durumuna Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Gösteren Mann Whitney U-Testi Sonucu

Tanıtım Etkinlik Durumu	N	Sıra ortalaması	Ortalamalar toplamı	U	p
Var	72	224,74	16181,50	12078.5	0.442
Yok	356	212,43	75624,50		

p<0.05

g) *MTAL 12. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının İlnde Yer Alan MYO'lar ve Alanlar Hakkındaki Bilgi Düzeylerine Göre Farklılaşım Durumunun İncelenmesi*

Tablo 20'de öğrencilerinin mesleki eğitim algılarının ilnde yer alan MYO'lar ve alanlar hakkındaki bilgi düzeylerine göre istatistiksel olarak farklılaşım farklılaşmadığını gösteren Kruskal-Wallis testi sonucu verilmiştir. Tablo 20'de öğrencilerin mesleki eğitim algılarının mesleki eğitim sistemi hakkındaki bilgi düzeylerine göre istatistiksel olarak farklılaşım görülmektedir [$X^2(4)=9.997$, p<0.05]. Sıra ortalamaları incelendiği zaman eğitim sistemi bilgi düzeyi yüksek olanların sıra ortalama değerlerinin yüksek olduğu ilgili tabloda görülmektedir.

Tablo 20.

Öğrencilerin Mesleki Eğitime Yönelik Algılarının İlnde Yer Alan MYO'larını ve Alanları Hakkındaki Bilgi Düzeyine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Gösteren Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Eğitim Sistemi Bilgi Düzeyi	N	Sıra ortalaması	sd	X ²	P
Çok Fazla	6	223,50	4	9,997	0,04
Fazla	38	244,14			
Orta Düzeyde	183	224,07			
Az	133	212,20			
Bilgim Yok	68	175,88			

p<0.05

Bu bölümde, öğrencilerin MYO özelinde mesleki eğitim algılarının kişisel özelliklerine göre farklılaşım durumu incelenmiştir. Cinsiyet özelliğine göre öğrencilerin mesleki eğitim algılarının farklılık göstermediği görülmüştür. Mesleki eğitim algıları ailesinde ve çevresinde meslek lisesi (MTAL) mezunu bulunma durumuna göre farklılık göstermez iken ailesinde ve çevresinde MYO mezunu bulunma durumuna göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Öğrencilerin mesleki ve teknik okul algılarının mesleki eğitim sistemi hakkındaki bilgi düzeylerine göre istatistiksel olarak farklılaşım bulunmuştur. Mesleki eğitime algılarının illerinde MYO'larının okul ve alan tanıtımındaki başarı düzeyi algısına göre istatistiksel olarak farklılaşım bulunmuştur. Öğrencilerin mesleki eğitim algılarının eğitim gördükleri okullarında ilnde yer alan MYO'larının tanıtımına yönelik etkinliklerin yapıma durumuna göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. Öğrencilerin mesleki eğitim algılarının mesleki eğitim sistemi hakkındaki bilgi düzeylerine göre istatistiksel olarak farklılaşım bulunmuştur. Sonuç

olarak mesleki eğitim hakkında bilgi seviyesi arttıkça öğrencinin MYO'larına ve mesleki eğitime bakış açısı olumlu yönde değişim göstermektedir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışma ile MTAL 12. sınıf öğrencilerinin meslek yüksekokulu özelinde mesleki eğitim algıları ve bu algılarda kişisel özelliklerine göre farklılaşma durumu incelenmiş ve sonuçlar alanyazınla tartışılmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrenciler mesleki ve teknik eğitim liseleri hakkında oldukça alt düzeyde bilgi sahibidirler. MYO mezuniyet sonrası lisans tamamlama gibi avantajlar hakkında bilgi sahibi olanlar (%7,2) oldukça sınırlı sayıdadır. Benzer şekilde illerinde yer alan MYO ve bu okullardaki alanlar hakkında üst seviye bilgisi olduğunu söyleyenlerin oranı yaklaşık %10' dur. Bu düşük oranların ve yüksek bilgi eksikliklerinin temel kaynağının öğrencileri bilgilendirme ve yönlendirme konusunda yeterli çalışmalar yapmayan MYO' ları ve öğrencilerin eğitim gördükleri meslek liseleri (MTAL) olduğu düşünülmektedir. Öğrenciler eğitim gördükleri okullarda yapılan MYO tanıtımlarının ve rehberlik etkinliklerinin yetersiz olduğunu (%83,2) düşünmektedirler. Benzer şekilde MYO'ların kendi okullarını ve alanlarını tanıtmada konusunda yetersiz olduğunu düşünenlerin oranı yaklaşık %70'tir. Arslan ve diğerlerinin (2017) gerçekleştirmiş olduğu MYO araştırmasında öğrencilerin %56' sı daha önce herhangi bir kariyer etkinliği kapsamında üniversite ortamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir. MYO'na yapılan gezi etkinliği sonunda MYO ile ilgili öğrenci görüşlerinde ve önyargıların azalmasında olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu değerler mesleki eğitimde tanıtım ve yönlendirme yani rehberlik çalışmalarının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

İş gücüne yönelik sıkıntılar yaşanmasında Türkiye'de etkin bir yönlendirme sisteminin kurulması orta öğretimden mezun her öğrencinin yükseköğretime devam etme arzusu etkili olmaktadır. Çoğu öğrenci yeteneklerinin ve kapasitesinin farkında olamadan üniversite sınavında aldığı puanın belirleyiciliği ile kendine bir meslek seçmek durumunda kalmaktadır. O mesleğe karşı ilgisinin ve yeteneğinin olup olmadığını bilemeden kendisini üniversitede bulan kimi öğrenciler okullarında ya bölüm değiştirmekte, ya başarısız olmakta ya da en kötüsü mezun olduğunda iş hayatında başarıyı yakalayamamaktadır.

Öğrencilerin MYO özelinde mesleki eğitime bakış açıları incelendiği zaman; mesleki eğitimin günümüzdeki öneminin gelecekte artacağına dair olumlu görüşlere sahiptirler. İş bularak istihdama katılma (%72,7) ve mesleki yeterlilik kazandırma noktasında (%60,8) MYO' ların oldukça önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu sonuç, Can ve diğer. (2017) ile Demirpolat ve diğer. (2015) gerçekleştirmiş oldukları araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Can ve diğer. (2017) gerçekleştirmiş oldukları çalışmada öğrencilerin %70,4'ünün aldıkları mesleki eğitimin kendilerini profesyonel hayata hazırlayacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Demirpolat ve diğer. (2015), öğrencilerin olumlu metaforlar üreterek oluşturdukları algıya göre MYO' lar "mesleki bilginin kaynağı ve mesleğe hazırlık" kategorisinde en fazla metafor ürettiği sonucuna ulaşmışlardır. MTAL öğrencilerin MYO tercih konusunda yeterince puan avantajı ile desteklenmediğini belirtmektedirler. Ayrıca MYO'larına yönelik çevresel olumsuz yargılarının bulunduğu ama ailelerinin olumlu yönde desteklediğini belirtmişlerdir. Bu da aile ve çevrenin karar verme sürecinde etkisini ortaya koymaktadır. Bu sonuç, Vurucu (2010) ve Özyürek ve Kılıç-Atıcı (2002) bulmuş olduğu araştırma sonuçları ile örtüşmektedir. Vurucu (2010), meslek lisesi öğrencileri ile gerçekleştirmiş olduğu uygulamada meslek seçiminde ailelerin beklentisi ve öğrencilere yönelik düşüncelerinin etkili olduğunu kabul eden öğrencilerin oranı %59'dur. Meslek seçiminde arkadaşların ve çevrenin etkili olduğunu kabul eden öğrencilerin oranı %47'dir. Özyürek & Kılıç-Atıcı (2002), lise öğrencilerinin yükseköğrenim tercihlerinde en çok ailelerden, okuldaki akademik yaşantılarından, dershanelerindeki akademik yaşantılarından, öğretmen ve rehber öğretmenlerinden yararlanmaktadır. Bu elde edilen sonuç öğrencilerin yakın çevrelerinin yani ailelerinin mesleki eğitim konusunda bilinçlendirilmesinin önemini göstermektedir.

Öğrencilerin %45,8'i aile ve yakın çevresinin aksine çevresinde MYO'larına karşı çok fazla olumsuz algı olduğunu düşünmektedirler. Böyle bir olumsuz algının olmadığını belirtenlerin oranı ise %34,1'dir. Fındıkoğlu ve İlhan'a (2016) göre, MYO mezunlarının istihdam sorunu yaşamalarına getirilen açıklamalarından biri Türk kamuoyunun meslek yüksekokullarına karşı geliştirdiği negatif algıdır. Ayrıca, ara eleman yetiştirmek amacıyla kurulmuş meslek yüksekokullarının, gelişmiş ülkelerdeki yüksek derecede olumlu imajına rağmen Türkiye'de öğrenciler bu okullara neredeyse "son çare" olarak baktığını belirtmektedirler. Bu algının birey (öğrenci ve aile), sanayi (iş gücü piyasası) ve yükseköğretim kurumları (toplumun yükseköğretime bakışı ve yükseköğretim yapılması arasındaki ilişki) üçgeninde çözülebileceği belirtilmektedir. Baysal ve diğer. (2016) göre de, meslek yüksekokullarına yönelik olumsuz algı nedeniyle ortaya çıkan sorunlar, mezunların istihdamını doğrudan etkilemektedir.

Mesleki eğitimin bir diğer boyutunda özel işletmeler yer almaktadır. MTAL ve MYO öğrencilerini ara eleman olarak çalıştıracak işletmelerin bu tanımlarda yeterince yer almamasıdır. İşletmeler mesleki eğitiminin en temel yararlanıcılarıdır. Şahin ve Fındık (2008) Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim sisteminin yaşamakta olduğu sorunlar nedeniyle, Türkiye'nin gelişmekte olan sanayisinde istihdam etmek için nitelikli işgücü sıkıntısı yaşadığını belirtmektedir. Türkiye'de genç işsizlik oranları, toplam işsizlik oranlarının yaklaşık iki katı düzeyde seyretmekteyken, ekonomide son yıllarda yaşanan yüksek büyüme rakamlarına bakıldığında genç işsizlik oranlarında sağlıklı ve sürdürülebilir bir azalma yakalanamamıştır (Kabaklarlı ve Gür, 2011). Türkiye'de genç işsizlik oranları 2011 yılı itibarıyla %18,4 olarak gerçekleşmiştir. 15-24 yaş aralığında bulunan genç nüfus olarak belirtilen grupta var olan işsizlik sorunu eğitim durumları açısından incelendiğinde özellikle yükseköğretim görülenlerde bu oran oldukça yüksektir. Bu durum sorunun önemini daha da arttırmaktadır (Çondur ve Bölükbaş, 2014).

Sonuç olarak, MTAL 12. sınıf öğrencilerinin MYO özelinde mesleki eğitime bakış açıları genel anlamda olumlu yöndedir. Fakat öğrencilerin MYO'ları ve bünyelerinde yer alan alanlar hakkında üst seviyede bilgi eksiklikleri bulunmaktadır. Bu bilgi eksikliğinin temel nedenleri meslek lisesi (MTAL) rehberlik hizmetlerinin yetersizliği ve MYO'ların kendilerini ve alanlarını tanıtım konusundaki yetersizlikleri olarak gruplandırılabilir. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin bilgi eksikliklerini ve olumsuz algılarını ortadan kaldırmak için aşağıda belirtilen öneriler getirilmiştir.

- Öğrencilerin gerek eğitimsel, gerekse meslekî anlamda yönlendirilmelerinin verimli olabilmesi özel kurum ve kuruluşlar ile resmî kuruluşların ortaklaşa çabalarını gerektirmektedir. Bu iş sadece rehber öğretmenlerin göreviymiş gibi algılanmamalıdır.
- Mesleki eğitim kurumları arasında mutlaka işbirliği protokolleri düzenlenerek mesleki eğitim veren MYO'ları başta olmak üzere birbirleri ile yapacakları proje, kariyer günü gibi etkinliklerin yapılması konusunda il milli eğitim müdürlükleri ve üniversiteler tarafından desteklenebilir.
- Meslekler hakkında daha detaylı ve güncel bilgiler sunabilmek amacıyla konferanslar, meslek sergileri, kariyer günleri ve veliler için oturumlar düzenlenmelidir. Velilerin tercih sürecine etkin katılımı sağlanması için mutlaka bilgileri arttırılmalıdır.
- Okul öncesinden başlanarak eğitim süreci boyunca nesnel değerlendirmeye dayalı her öğrenci hakkında bir dosya tutulabilir. Bu dosyalar daha sistemli düzenlenirse (öğrenci ile ilgili bilgiler, çeşitli test sonuçları, görüşme anket formlarını dâhil etmek gibi...) yönlendirme çalışmalarında öğretmenlere daha fazla yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin yatkinliklerinin olduğu alanlar belirlenerek gerekli rehberlik çalışmalarının etkin bir şekilde yapılması, bu çalışmalara ilkököl ve hatta anaokulu sürecinde başlanması sağlanabilir.
- İş hayatı ile bütünleşmiş mesleki eğitim hedefinin gerçekleştirilmesi için endüstri ile bağlantısı olan bir temel eğitim verilebilir. Bu konuda kurumlar arası işbirliği protokolleri düzenlenebilir. MYO öğrencilerinin yaz stajları mutlaka revize edilerek mutlaka uygulama içerecek şekilde işletme planlamaları yapılmalıdır.
- Rehberlik ve araştırma merkezleri daha aktif hale getirilerek mesleki yönlendirme konusunda meslek liseleri ile üniversite ve işletmeler arasındaki koordinasyon ve işbirliği sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, R. M., Suiçmez, M., Aydınkal, M., ve Şahin, M. (2014). Meslek Yüksekokullarındaki Mevcut Durum: Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(3).
- Arslan, İ. H., Bakırcı, H., ve Aytar, E. (2017). *Meslek yüksekokullarının üniversite adaylarına katkıları: Harran üniversitesi Hilvan meslek yüksekokulu örneği*. 4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal Ve Teknik Bilimler Kongresi Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 11-13 Mayıs 2017, Burdur.
- Arslan, M. ve Kılıç Ç. (2000). Bazı Avrupa ülkelerinde ve Türkiye'de zorunlu eğitimde yönlendirme çalışmalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148.
- Baysal, H., Baydemir, D., Kuzu, R., Topak, M. ve Kayacan, Y. (2016). Kurum ve kuruluşlar bazında meslek yüksekokulu algısı: Öğrenci proje destekleri üzerine bir araştırma. *Türkiye'de Meslek Yüksekokulu Algısı konulu 1. Ulusal Şişli Sempozyumu Yayın Kitabı*.
- Büyükoztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Can E., Çiçek, H., Aktaş, F. O., Işık, T., Kasap, B. B., Tezsezer, S. ve Arpacioğlu, I. T. (2017). Meslek yüksekokulu mezunlarının meslek eğitimi değerlendirilmeleri. *SOBİDER Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(15), 220-247.
- Ceylan, H. (2009). *Mesleki eğitimde öğrenci kalitesi*. 1. Uluslararası 5. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 27-29 Mayıs 2009, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ceylan, H. ve Erbir, M. A. (2015). Meslek yüksekokullarında kalite: mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 5(1), 99-106.
- Çevik, K. (2006). *İlköğretim ikinci kademedeki çoklu zekâ kuramına dayalı yönlendirme etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.
- Çundur, F., ve Bölükbaş, M. (2014). Türkiye'de İşgücü Piyasası ve Genç İşsizlik-Büyüme İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 47(2).
- Demirpolat, B. C., Turpçu, M., ve Köroğlu, M. G. (2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin meslek yüksekokuluna ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla analizi. *Electronic Journal of Vocational Colleges 4. UMYOS Özel Sayısı*
- Engin, A. O. (2005). Eğitim ve öğretim etkinliklerinde yönelme ve yöneltme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 249-269.
- Fındıkoğlu, F. ve İlhan, D. (2016). Türkiye'de meslek yüksekokullarının Türk kamuoyundaki negatif algısı, nedenleri ve çözüm önerileri. *1. Ulusal Şişli Sempozyumu Yayın Kitabı*, 97-114.
- Gülcan, M. G. ve Cengizhan, S. (2009). Teknik eğitim ve eğitim fakültesi öğrencilerinin ilk ve ortaöğretim ile yükseköğretimdeki mesleki benlik algılarının karşılaştırılması. *Politeknik Dergisi*, 12(4), 225-234.
- Hepkul, A. (2007). Mesleki ve teknik okul tercih sürecinin keşifsel olarak incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 41-52.
- Kabaklarlı, E., ve Gür, M. (2011). Türkiye'de Genç İşsizlik Sorunu ve Ekonomik Belirleyicilerinin Uzun Dönem Eş-Bütünleşme Analizi. *Youth Unemployment Problem in Turkey and Analysis of Economic Determinants with Co-integration Model*, 1-16.
- Kaya, A. (2014). Meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin eğitim öğretim ve geleceğe yönelik düşünceleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 349-356.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı Kuramlar ve Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özoğlu, S. Ç. (1982). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası.
- Özyürek, R., ve Atıcı, M. K. (2002). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi kararlarında kendilerine yardım eden kaynakların belirlenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(17).
- Şahin, İ. ve Fındık, T. (2008). *Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim: mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri*. TSA, 12(3), 65-86.
- Vurucu, F. (2010). Meslek lisesi öğrencilerinin meslek seçimi yeterliliği ve meslek seçimini etkileyen faktörler. *Yayılanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

One of the most prominent features of the century we left behind is the scene of a rapid and continuous change process. Constantly changing technological, social, economic and political structures; not only they change our lifestyle and standards to a certain extent but also they affect our career selecting that determines our life. Throughout the education process, two groups of orientation studies as educational orientation and vocational guidance are allocated. Relevant activities related to educational problems in the education system are referred to as educational orientation. Vocational orientation refers to orientation activities that involve activities that will take place when a person makes occupational choices directs to a profession or prepares for a profession.

When we look at practices in our country, time orientation is perceived only as a guidance and psychological counseling activity and is included in school guidance services. Orientation services, which are important in defining the interests and abilities of an individual, are not the subjects of student orientation activities because of their poor implementation (Arslan and Kılıç, 2000). This is because orientation services from the second half of the eighth grade of secondary schools are offered as a school recognition service for students who are not attending to this class (Arslan and Kılıç, 2000, Gülcan and Cengizhan, 2009). As a result, a guidance program that provides individual and professional awareness of students has not been developed. Thus, process design is not carried out to ensure that the program size and orientation activities are implemented in a planned manner (Çevik, 2006). Students have to decide without knowing the educational goals of the schools and schools they prefer (Hepkul, 2014).

2. Method

The research was conducted with the correlational survey method to describe the current situation. The independent variables of the study are gender, Vocational College/Vocational High School graduation status, and knowledge level on vocational education of the students. Dependent variables of the research are perceptions of the students towards vocational education. The application was conducted with 428 participants in the 12th class of 5 Vocational and Technical High School in Çanakkale. When gender status of the students was examined, 47.8% of the students were male and 52.2% of the students were female. The majority of students participating in the survey are from Health Care (14.3%), Information Technologies (12.1%) and Food and Beverage Services (11%) departments. In some vocational departments (Metal Works, Plumbing, Food Technology, and Marketing), the number of students is very small. The "Perception and Preference Scale for Vocational and Technical Schools" was used to determine the level of vocational education knowledge of 428 students and the effect of this level on vocational and technical school perception and preference. This scale consists of two parts. In the first part, participants' demographics (gender, vocational education graduation status) were determined. In the second part, there is a 5-point Likert scale consisting of 20 items and developed for the purpose of determining the vocational education perceptions of students in Vocational Schools. This scale was developed by the researcher. During the scales, 40 Vocational and Technical High School students were asked to open their interviews and open-ended questions about the perceptions and factors affecting them at vocational colleges. Then, the situation that the students stated was transformed into scale items. The Cronbach alpha reliability coefficient of the scale was 0.816. The scale with a total of 20 items consists of 5 factors (perception of occupational possibilities, perceptions of higher education, general prejudices, environmental decision factors, individual decision competence) and the factors explain 53.118% of the total variance.

3. Findings, Discussion, and Results

The results obtained based on the findings obtained are as follows.

Students have a very low level of knowledge (7.2%) about vocational and technical education. Their knowledge of the advantages of graduation is quite limited. Similarly, about 10% of students have high-level knowledge about the vocational schools and the departments of these schools. It is believed that the main source of these low rates and high information deficiencies are vocational schools in which students are educated and Vocational and Technical High Schools where students do not make enough efforts to inform and direct. Students think that the promotion of vocational schools and guidance activities done by their schools are insufficient (83,2%). Similarly, about 70% think that vocational schools are inadequate to promote their own schools and areas. Arslan, Bakırcı & Aytar (2017), 56% of the students stated that they have not been in a university environment under any career activity before. As a result of the trip activity, they reached positive results in the student views and the decrease of prejudices about the Vocational School. These values show the importance of promotion and orientation in vocational education, ie guidance work.

When the vocational education viewpoints of vocational school students are examined; they have positive views that vocational education will rise in the future. 72.7% of the students think that vocational schools are very important to find employment and participate in employment. In Addition, 60.8% of the students think that vocational schools are important to get a professional qualification. This result is parallel to the results of the researches of Can al. (2017) and Demirpolat, Turpçu & Koroğlu (2015). Can et al. (2017) found that 70.4% of the students believed that vocational education they would be willing to prepare themselves for professional life. Demirpolat, Turpçu & Koroğlu (2015), according to the perception that the students produced positive metaphors, VOCs reached the result that they produced the most metaphor in the category of "source of professional knowledge and preparation for the profession" category. They state that MTAL students are not supported with sufficient points advantage in the choice of Vocational School. They also pointed out that environmental negative judgments about VOCs were found, but their families supported it in a positive direction. This is in effect in the process of decision making by the family and the community. This result coincides with the findings of the researchers (Vurucu, 2010 and Özyürek & Kılıç-Atıcı, 2002). Impulse (2010), 59% of the students who have realized with vocational high school students that they are expectant of their families and considered that their thoughts are effective. The percentage of the students who accepted the profession as being effective and the circle is 47%. Özyürek & Kılıç-Atıcı (2002), high school students prefer higher education preferences, families, academic life, school life, teacher and guide teachers are benefiting from academic life. The result shows that it is important to raise awareness of the close neighborhoods of the students, that is their families, about vocational education.

As a result, MTAL 12th-grade students' vocational education viewpoints for vocational colleges are generally positive. However, there is a lack of information at the very highest level about the students' Vocational colleges and the fields in their constitution. The main reasons for this lack of information can be grouped as the inadequacy of vocational and technical high school guidance services and the inadequacies of promoting themselves and their fields of vocational colleges.